

27a Opdracht: Zoek het beeldje op afb.11.
Dit is Hercules, god van kracht en deugd.
Als baby doodde hij twee slangen.

27b Teken het missende dier in.

27c Wat is de vorm van de fonteinbak?

- rechthoekig - vierkant - ovaal - cirkel -

ROUTE: Loop naar de Wereldbolfontein. Loop om de wereldbol heen.

28a Sommige werelddelen waren in de 17de eeuw nog niet helemaal ontdekt.

Welke waren dat?.....

Valt het je op dat de werelddelen op vreemde plaatsen zitten? Tegenwoordig tekenen wij een wereldbol altijd met het noorden boven. In de 17de eeuw was dat nog niet belangrijk. Het belangrijkste land op aarde tekenden ze juist bovenop, dus op het midden van de wereld.

28b Waar kun je Nederland vinden? Omcirkel het juiste antwoord.

- Zijkant - onderop - bovenop

ROUTE: Loop naar de schuine graswand. De waterval hier heet een cascade.

Het beeld (afb.12) stelt Arion voor. Arion lokte met zijn mooie muziek dolfijnen. Door op de ruggen van deze dolfijnen weg te varen, ontsnapte hij aan zeerovers.

29a Welk instrument houdt hij vast? _____

29b Is dit een strijk-, tokkel- of blaasinstrument?

29c Opdracht: Teken het instrument in afb.12 in.

We hopen dat je de speurtocht met plezier hebt gedaan en dat je nog eens terugkomt. Tot ziens!

Samenstelling:
Educatieve Dienst Paleis Het Loo februari 2004
Marjolein Trouw
Ferry Staverman

STALLEN MET RIJTUIGEN, KOETSSEN EN AUTO'S

ROUTE: Kijk op het plattegrondje, afb. 1. Loop naar het begin van de route bij koetshuis 1.

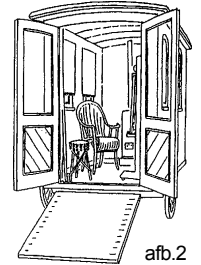
Je staat in een grote overdekte ruimte met houten blokken op de vloer. Hier werden vroeger de paarden aangespannen. Door de houten vloer gleden de paarden niet uit en maakten hun hoeven minder lawaai.

1 Bekijk koetshuis 1. Zoek de wagen van afb.2.
Hoe werd deze wagen gebruikt? Als:

- bouwkeet - schilderwagen - woonwagen -

2 Kijk naar de muren in het koetshuis.
Waarom zie je dat Het Loo als jachthuis werd gebruikt?

.....

3 Teken één van de geweien in het vak links.

4 Toen er nog geen auto's waren reisden mensen met paard en wagen. Bij welke gelegenheden gebruiken we nu nog een paard of rijtuig?

.....

Er staan hier allerlei soorten rijtuigen. Zo zie je victoria's, (officiële) berliners, jachtwagens, zelfrijwagens, brikken. De koninklijke familie gebruikte de rijtuigen bij officiële gelegenheden, ter ontspanning en om te jagen.

5 Welk soort wagens werden veel op Het Loo gebruikt? .....

6 Loop verder voor koetshuis1.
Zoek de bruine jacht-victoria van koning Willem III.
Met welk materiaal zijn bank, spatschermen, e.d. bekleed?

- plastic - rubber - leer - doek -

ROUTE: Loop door naar het midden van koetshuis 2. Daar zie je een grote wagen met witte stof.

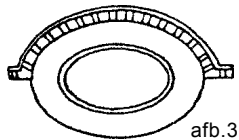
Voor de meeste koninklijke rytuigen werden twee paarden gebruikt. Hoe meer paarden, hoe belangrijker de gebeurtenis. Bij hele officiële zaken werd het rytuig van de koning of koningin getrokken door wel 8 paarden.

- 7 Bekijk de foto die op de grond staat.
Hoeveel paarden trokken deze witte wagen? .....
- 8 Met deze witte wagen werden overleden Oranjes naar de Nieuwe Kerk in Delft gebracht om daar begraven te worden. Hoe heet deze wagen?
- stofwagen - witte lijkwagen - rouwwagen -
- 9 Iets verder staat een zwarte officiële koets. Op de bok zit een koetsier. En achterop staat een lakei. Wat heeft de lakei op zijn hoofd?
- hoed - pet - muts - steek -

Als koningin Beatrix op vakantie is, gebruikt ze soms deze rytuigen om in de bossen rond Het Loo te rijden.

ROUTE: Wandel het stallenplein op.

- 10 Het gebouw van de stallen en koetshuizen is niet zo oud als het paleis. Welk jaartal staat op de buitenmuur? Vul het in afb. 3

ROUTE: Verlaat het stallenplein en wandel over de lange laan naar het paleis. De dikke bomen aan de laan langs het paleis, zijn geplant toen het paleis werd gebouwd. Ze zijn dus óók al 300 jaar oud!

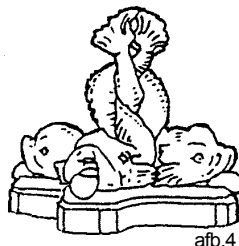
- 11 Bekijk deze bomen tegenover het paleis. Kijk ook of je nog een blad van deze boom kunt vinden. Welke boom is dit? - berk - populier - treurwilg - beuk - eik -

VOORPLEIN VAN HET PALEIS

ROUTE: Wandel naar het voorplein van het Paleis.

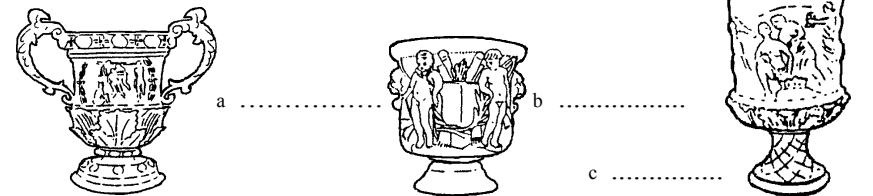
- 12a Zoek de dieren van afb. 4
Welke dieren stellen het voor? .....

- 12b Van welk materiaal zijn deze dieren gemaakt?
- porselein - marmer - brons - hout -

ROUTE: Kijk op je plattegrond. Loop door naar de schuine graswand. De waterval hier heet een cascade. Het water valt van de ene bak in de andere. Als je geluk hebt maakt deze fontein geluid. Maar dan moet er wel een beetje wind zijn!

23. **Zomeropdracht.** Hieronder staan drie verschillende vazen. Ze staan in het echt op de tuilmuren. Zoek deze op. Zet bij de tekeningen het materiaal : marmer, lood of terracotta (gebakken klei).

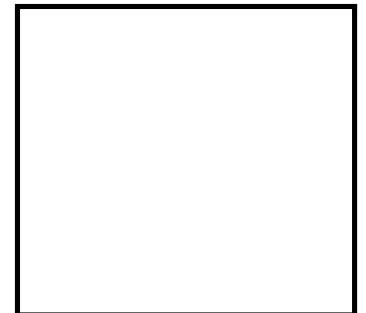

ROUTE: Kijk weer op je plattegrond. Loop naar de volgende tuin. Die heet de 'Boventuin'. Wandel naar de grote fontein.

- 24a Hoeveel zijden heeft dit waterbassin? .....

- 24b **Zomeropdracht.**
Schat de hoogte van de hoogste straal. ....

- 24c **Zomeropdracht.** Teken de spuitende fontein met zijn verschillende hoogtes in het lege hokje.

ROUTE: Loop naar de witte zuilenrij. Beklim ze via de trap aan de achterkant. Hiervandaan heb je een mooi uitzicht over de hele tuin. Symmetrie betekent dat links en rechts elkaars spiegelbeeld zijn.

- 25 Is deze tuin symmetrisch of juist niet? .....

ROUTE: Kijk weer op je plattegrond. Loop terug naar de grens tussen Beneden- en Boventuin. Hier zie je balustrades, een soort hoog hek.

- 26 Hoe heten de liggende dieren met vrouwen-bovenlichaam op de balustrades? Omcirkel het goede antwoord.
- Leeuw - Sfinx - Lynx -

ROUTE: Loop naar de fontein met het grote witte beeld in het midden. Dit is de Venusfontein.

Wie is Venus? Venus is de godin van de liefde. Ze werd geboren in de zee. Daarom staan er vier gouden zee-wezens om haar heen. De zee-wezens worden ook wel tritonen genoemd. Zij zijn de dienaren van zeegod Neptunus.

Als godin van de liefde heeft Venus altijd iets bij zich.

21a Wie of wat is dat?.....

21b De tritonen hebben een vreemd lichaam. Wat is er gek aan?
.....

21c In de tuinen staan nog veel meer witte beelden. Kijk eens om je heen.

Hoeveel tel je er nu? .....

Het verhaal van godin Venus is heel oud. In de paleistuin kom je trouwens nog veel meer beelden van goden en godinnen tegen. Deze goden en godinnen hebben allen goede, sterke, dappere en stoere avonturen beleefd. Willem III wilde deze beelden in zijn tuin, omdat hij vond dat hij net zo goed, sterk, dapper en stoer was.

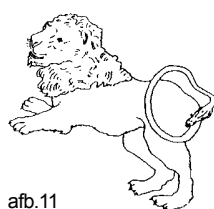
ROUTE: Loop naar de Hemelbolfontein. Verwar het NIET met de wereldbol- fontein.

22 Op de hemelbol staan 12 sterrenbeelden(afb 11). In elke maand, vanaf de 21ste, is vier weken lang een sterrenbeeld aan de beurt.

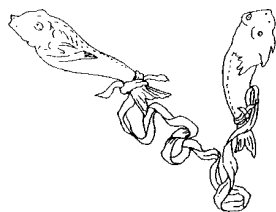
a. Bekijk de sterrenbeelden en noem er een aantal. ....

b. Wat is het sterrenbeeld van jouw geboortedatum? .....

c. Zoek je eigen sterrenbeeld op.

afb.11

Kijk naar de voorkant van Het Loo. Het paleis en de tuinen zijn 300 jaar geleden als jachthuis gebouwd door stadhouder Willem III. Deze Willem III werd later ook nog koning van Engeland. Hij woonde 's zomers in Paleis Het Loo als hij in de buurt wilde jagen. Hij was getrouwd met de Engelse koningin Mary.

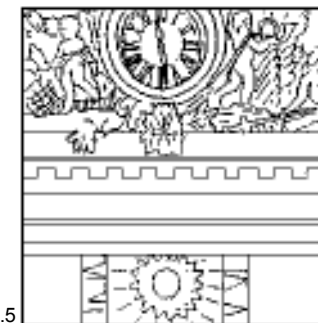
13a Op de voorkant van het gebouw staat het jaar waarin Het Loo werd gebouwd. Dat is in Romeinse cijfers.

Schrijf deze Romeinse cijfers in afb.5

CIO=M=1000, IO=D=500, C=100

L=50, X=10, V=5, I=1

13b Ontcijfer het getal. ....
Gebruik de uitleg die hierboven staat.

afb.5

ROUTE: Alleen de koningin mag de grote trap nemen. Jij neemt bij het paleis de bediendentrap naar beneden. Nu sta je eigenlijk in de kelder. De kelder heet hier het onderhuis.

Loop tussen de trappen door, naar een metalen hek met waterbuizen erachter. Als je bij een glazen deur bent, ben je al te ver!

14a Achter het metalen hek zie je oude waterleidingbuizen. Vroeger stroomde vanuit een hoog gelegen dorp in de buurt, schoon bronwater door deze buizen. Door dit water konden de fonteinen in de paleistuinen mooi spuiten.

Een rekensom.

Het dorpje ligt 9 kilometer ver weg. Één zo'n buis is 75cm lang. De buizen moeten bij elkaar dus 9 kilometer lang zijn.

Hoeveel buizen zijn er nodig voor deze 9000m lengte? .....

12 buizen achter elkaar = 900 cm = 9 meter

120 buizen achter elkaar = ...cm = ...meter

1200 buizen achter elkaar = ...cm = ...meter

12.000 buizen achter elkaar = ...cm = ...meter

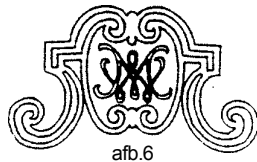
14b Waarvan zijn de buizen gemaakt denk je?

Omcirkel het goede antwoord. - gebakken klei - hout - metaal -

**ROUTE: Loop verder richting tuinen
DE TUINEN VAN PALEIS HET LOO**

TIP: De plattegrond van de Tuinen staat op de **achterkant** van je speurtocht. Hierop staan pijlen voor de looproute. En de nummers slaan op de plaatsen waar je de vragen kunt doen.

Let op: In de winter zijn fonteinen afgesloten en kuipplanten en -bomen staan in de winteropslag. Dit heet ook wel oranjerie. Daarom zijn sommige vragen misschien niet te beantwoorden.

afb.6

ROUTE: Ga de halfronde trap op. Loop naar het vergulde hek. Dit hek is de achterdeur van het paleis.

afb.7

Bovenin het hek zie je door elkaar gevlochten letters. Dit heet een monogram. De letters hebben te maken met de namen van Willem en Mary. afb.6.

15a Welke letters zijn dit? .....

15b Zoek afb.7 in het hek.

Wat stelt het voor? .....

afb.8

ROUTE: Kijk op je plattegrond. Volg de pijlen naar de Koninginnetuin.

Opdracht: zoek intussen afb.8.

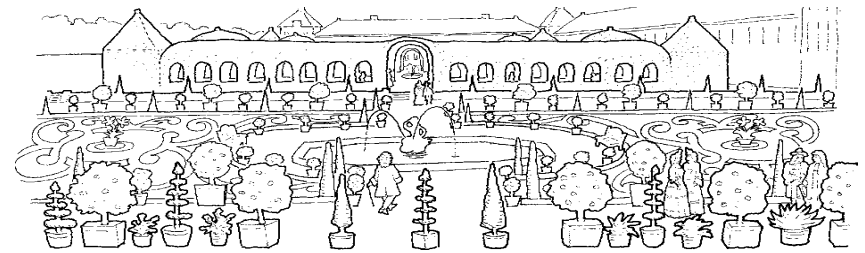
16 Met welk materiaal is dit beeld bedekt? .....

Dit was de tuin van Mary. Mary was de vrouw van koning-stadhouder Willem III. In de zomer staan hier Oranjeboompjes in kuipen(afb.9.). De oranjeboom is het symbool van het Huis van Oranje. De boom heeft bloesem en vruchten op hetzelfde moment.

17 Zomeropdracht: Zoek een boom op met zowel witte bloesem als oranjeappeltjes.

ROUTE: Loop door de groen overdekte loofgangen.

Dit heet een berceau; een frans woord. Aan het hof spraken de mensen namelijk frans. Dat was deftig. Mary wandelde hier met haar hofdames omdat ze niet bruin wilde worden in de zomer. Een blanke huid was toen mode voor rijke dames.

afb.9.

18 Opdracht: Eigenlijk hoor je hier dus te schrijden. Schrijden doe je zo: wandel langzaam en statig, met je lichaam en hoofd rechtop. Praat tegelijkertijd beschaafd en gebruik alle franse woorden die je kent. Dat zijn er heel veel. Wat dacht je van: trottoir, paraplu, plafond, ...

ROUTE: Gebruik je plattegrondje. Verlaat de koninginnetuin en daal af naar de 'Benedentuin'. Loop weer naar de grote ronde trap. Hier was je al eerder.

afb.10

Bovenaan de trap liggen twee grote beelden. Dit zijn stroomgoden. Ze stellen de rivier de Rijn voor (de man) en de rivier IJssel (de vrouw). Paleis Het Loo ligt in het echt precies tussen deze twee rivieren in.

19a Wat klopt niet in afb.10 .....

De koning was dol op stromend water en fonteinen. Daarom zijn er in deze tuin zoveel verschillende soorten fonteinen. Bijna elke fontein heeft waterstralen in bijzondere vormen.

19b Hoeveel watervalletjes heeft deze trap? .....

ROUTE: Ga zo staan dat je de achterkant van het paleis goed kunt bekijken.

Aan het gebouw kun je zien dat het gebruikt werd als jachthuis. Kijk naar de driehoekige vorm met witte beelden erin, vlak onder de dakrand.

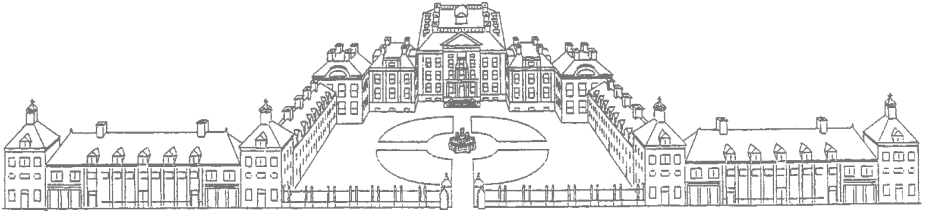
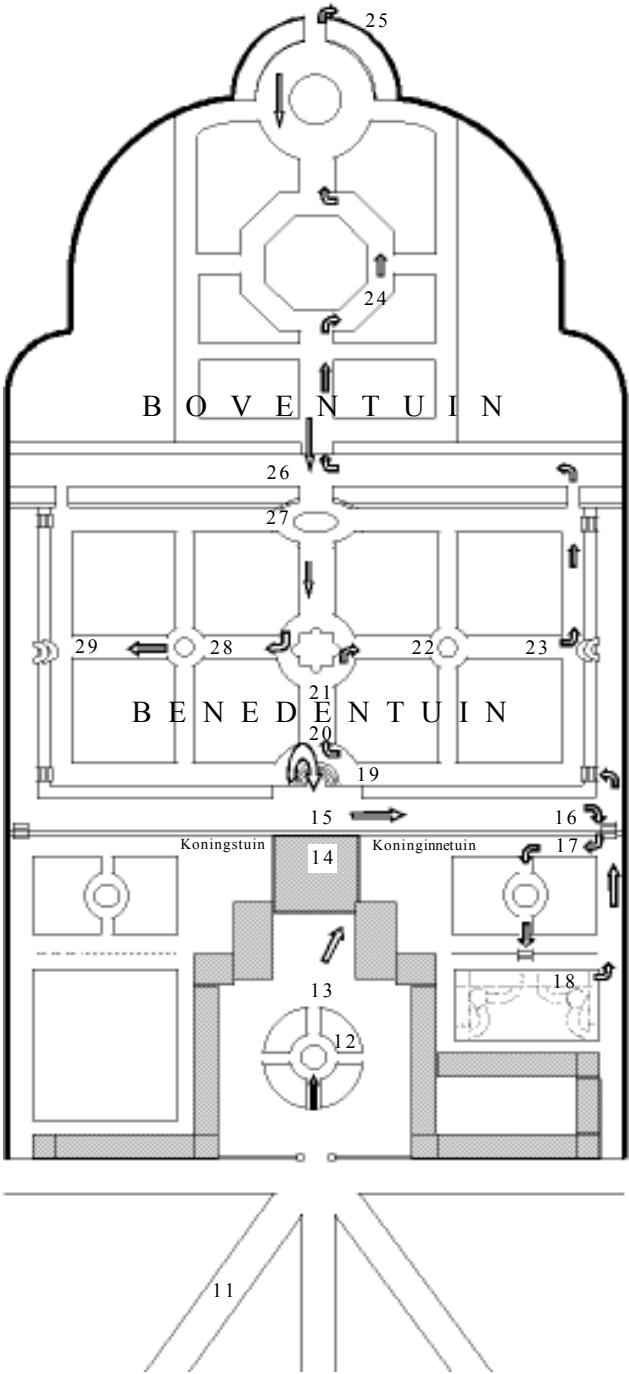
20a Op welk dier wordt gejaagd? .....

20b Wat hebben honden met jagen te maken? .....

vanaf 9 jaar

SPEURTOCHT

kijken en speuren door de
STALLEN EN TUINEN

'Koninklijke
Kinderfeestje'
zie blz.10

PALEIS HET LOO